

Συγγραφείς:

Θεόδωρος Σταματίου
Οικονομολόγος
tsamatiou@eurobank.gr

Μαρία Πρανδέκα
Οικονομικός Αναλυτής
mprandeka@eurobank.gr

ΡΗΤΡΑ ΜΗ ΕΥΘΥΝΗΣ

Το έντυπο αυτό εκδόθηκε από την Τράπεζα Eurobank Ergasias A.E. ("Eurobank") και δεν επιτρέπεται να αναπαραχθεί κατά οποιονδήποτε τρόπο από τα πρόσωπα στα οποία αποστέλλεται ή να δοθεί σε οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο. Το έντυπο αυτό δεν αποτελεί προσφορά αγοράς ή πώλησης ούτε πρόσκληση για υποβολή προσφορών αγοράς ή πώλησης των κινητών αξιών που αναφέρονται σε αυτό. Η Eurobank και άλλοι που συνδέονται με αυτήν ενδέχεται να έχουν συμμετοχές και ενδέχεται να πραγματοποιούν συναλλαγές σε κινητές αξίες εταιρειών που αναφέρονται στο παρόν, καθώς επίσης ενδέχεται να παρέχουν ή να επιδιώκουν να παρέχουν υπηρεσίες επενδυτικής τραπεζικής στις εταιρείες αυτές. Οι επενδύσεις που αναλύονται στο έντυπο αυτό μπορεί να είναι ακατάλληλες για επενδυτές, με κριτήρια τους συγκεκριμένους επενδυτικούς στόχους τους και την οικονομική κατάσταση τους. Οι πληροφορίες που περιέχονται στο παρόν έχουν αποκλειστικά ενημερωτικό σκοπό και προέρχονται από πηγές που θεωρούνται αξιόπιστες αλλά δεν έχουν επαληθευτεί από την Eurobank. Οι απόψεις που διατυπώνονται στο παρόν ενδέχεται να μη συμπίπτουν με αυτές οποιουδήποτε μέλους της Eurobank. Καμία δήλωση ή διαβεβαίωση (ρητή ή σιωπηρή) δεν δίδεται όσον αφορά την ακρίβεια, πληρότητα, ορθότητα ή χρονική καταλληλότητα των πληροφοριών ή απόψεων που περιέχονται στο παρόν, οι οποίες μπορούν να αλλάξουν χωρίς προειδοποίηση. Καμία απολύτως ευθύνη, οπωσδήποτε και αν γεννάται, δεν αναλαμβάνεται από την Eurobank ή από τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της ή τα στελέχη της ή τους υπαλλήλους της όσον αφορά το περιεχόμενο του παρόντος. Άρθρα, μελέτες, σχόλια κ.λπ. εκφράζουν αποκλειστικά τις απόψεις του συντάκτη τους. Ανυπόγραφα σημειώματα θεωρούνται της συντάξεως. Άρθρα, μελέτες, σχόλια κ.λπ. που υπογράφονται από μέλη της συντακτικής επιτροπής, εκφράζουν τις προσωπικές απόψεις του γράφοντα.

Πολιτική σταθερότητα και κρίσιμη μάζα μεταρρυθμίσεων «κλειδιά» για το νέο αναπτυξιακό πρότυπο για το 2021

- Η εφαρμογή μιας κρίσιμης μάζας μεταρρυθμίσεων μπορεί να οδηγήσει την επιστροφή σε ένα βιώσιμη μονοπάτι ανάπτυξης, προϋποθέτει όμως προσήλωση στη μεταρρυθμιστική προσπάθεια και πολιτική σταθερότητα.
- Η υλοποίηση αυτών των μεταρρυθμίσεων χωρίς ταλαντεύσεις θα επιτρέψει σύμφωνα και με την πρόσφατη μελέτη των IOBE-BCG:
 - ο Την ταχύτερη και αποτελεσματικότερη απονομή δικαιοσύνης
 - ο Τη δημιουργία ενός σταθερού και προβλέψιμου φορολογικού πλαισίου
 - ο Την εξασφάλιση της βιωσιμότητας του ασφαλιστικού συστήματος
 - ο Την αντιμετώπιση της νεανικής ανεργίας
 - ο Την ποιοτική αναβάθμιση του εκπαιδευτικού συστήματος μέσω της συνεχούς αξιολόγησης.
 - ο Την προώθηση της έρευνας και της εμπορικής αξιοποίησης των καινοτομιών
 - ο Τον περιορισμό της γραφειοκρατίας, της διαφθοράς και της πολυνομίας
 - ο Την επιτάχυνση των διαδικασιών δημοσίων προμηθειών και την ενίσχυση της διαφάνειας στις σχετικές συμβάσεις
 - ο Την ενίσχυση του βαθμού διεθνοποίησης της ελληνικής οικονομίας

Πηγή: Bloomberg

Η εφαρμογή μιας κρίσιμης μάζας μεταρρυθμίσεων μπορεί να οδηγήσει σε ένα βιώσιμο μονοπάτι ανάπτυξης

Την προηγούμενη εβδομάδα θέσαμε την πολιτική σταθερότητα ως βασική προϋπόθεση για τη συνέχιση της επιβράδυνσης της ύφεσης και την επιστροφή σε θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης για το 2014 σε ετήσια βάση. Εξακολουθούμε να υποστηρίζουμε ότι τα αποτελέσματα τόσο του δεύτερου γύρου των αυτοδιοικητικών εκλογών όσο και των εκλογών για το Ευρωκοινοβούλιο – είτε θετικά είτε αρνητικά είναι για την κυβέρνηση συνεργασίας – δεν πρέπει να αποτελέσουν πρόφαση για την τελμάτωση της μεταρρυθμιστικής προσπάθειας.

Πίνακας 1: Οι βασικοί κλάδοι στους οποίους μπορεί να στηριχτεί η ελληνική οικονομία σύμφωνα με το σχέδιο "Ελλάδα 2021: Το νέο Εθνικό Αναπτυξιακό Πρότυπο"

Οι βασικοί κλάδοι στους οποίους μπορεί να στηριχτεί η ελληνική οικονομία σύμφωνα με το σχέδιο "Ελλάδα 2021: Το νέο Εθνικό Αναπτυξιακό Πρότυπο"		
	Κλάδος	Επίδραση έως το 2021
1	Τουρισμός	Επιπλέον €16,5 δισ. και 225.000 νέες θέσεις εργασίας
2	Πρωτογενής τομέας αγροτικής παραγωγής και μεταποίησης	Επιπλέον €13,5 δισ. και 315.000 νέες θέσεις εργασίας
3	Περιβάλλον και ενέργεια	Επιπλέον €9,5 δισ. και 40.000 νέες θέσεις εργασίας
4	Έρευνα και Τεχνολογία	Επιπλέον €2,0 δισ. και 50.000 νέες θέσεις εργασίας
5	Logistics - Επιμελητεία	Επιπλέον €2,5 δισ. και 45.000 νέες θέσεις εργασίας
6	Φαρμακευτική βιομηχανία	Επιπλέον €2,0 δισ. και 25.000 νέες θέσεις εργασίας
7	Ναυτιλία	Επιπλέον €8,5 δισ. και 70.000 νέες θέσεις εργασίας
	Σύνολο	Επιπλέον €54,5 δισ. και 770.000 νέες θέσεις εργασίας

Πηγή: Ομιλία του Πρωθυπουργού Α. Σαμαρά για το σχέδιο "Ελλάδα 2021: Το νέο Εθνικό Αναπτυξιακό Πρότυπο"

Η μεταρρυθμιστική προσπάθεια είναι αναγκαία να συνεχιστεί όχι γιατί επιβάλλεται από την τρόικα αλλά γιατί δεν υπάρχει άλλος δρόμος προς την βιώσιμη ανάπτυξη. Για να γίνουμε πιο κατανοητοί θα χρησιμοποιήσουμε ένα παράδειγμα. Ο Πρωθυπουργός κ. Α. Σαμαράς στην χθεσινή (20/05/2014) του ομιλία με θέμα «Ελλάδα 2021: Το νέο Εθνικό Αναπτυξιακό Πρότυπο», πέρα από τους βασικούς κλάδους στους οποίους αναμένεται να στηριχτεί η ελληνική οικονομία τα προσεχή χρόνια (Πίνακας 1), το μίγμα της χρηματοδότησης που απαιτείται καθώς και την αναγκαία πολιτική σταθερότητα, σε αποστροφή του λόγου του αναφέρθηκε στην πορεία της Αργεντινής μέχρι την πτώχευση του 2002 αλλά και στην αδυναμία της να ορθοποδήσει από το 2002 μέχρι σήμερα. Συνέκρινε έμμεσα την πορεία της Αργεντινής με την πορεία που είχαν η Πορτογαλία και η Ιρλανδία, δύο χώρες που πρόσφατα «αποφοίτησαν» από την επιτήρηση της τρόικας. Σημειώστε ότι το τελευταίο δεν σημαίνει ότι ξεπέρασαν την κρίση

ή ότι οι πολίτες τους δεν συνεχίσουν να υφίστανται τις συνέπειές της αλλά ότι μπορούν αυτοδύναμα να λάβουν αποφάσεις για την οικονομία τους και κυρίως να επιστρέψουν σε τροχιά βιώσιμης ανάπτυξης μετά την εφαρμογή συγκεκριμένων δημοσιονομικών δράσεων και παρεμβάσεων που σαν σκοπό είχαν την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας¹.

Θα εμβαθύνουμε περισσότερο στην σύγκριση των συγκεκριμένων οικονομιών γιατί πιστεύουμε ότι μπορούν να εξαχθούν χρήσιμα συμπεράσματα σχετικά με την πορεία που είναι αναγκαίο να ακολουθήσει η ελληνική οικονομία τουλάχιστον μεσοπρόθεσμα. Στην περίπτωση της Αργεντινής² λοιπόν, πέρα από τις λανθασμένες πολιτικές επιλογές που οδήγησαν στην πτώχευση, τον κρίσιμότερο ρόλο για το συγκεκριμένο αποτέλεσμα αλλά και για την αδυναμία της χώρας να ορθοποδήσει στην συνέχεια κατέχει η έλλειψη καθώς και η αδυναμία δημιουργίας ανοικτών πολιτικών και οικονομικών θεσμών. Σύμφωνα με τους Acemoglu & Robinson (2012)³, ως τέτοιους ορίζουμε τους θεσμούς που λειτουργούν προς όφελος του κοινωνικού συνόλου και όχι για να εξυπηρετούν τα οικονομικά (μονοπωλιακά ή ολιγοπωλιακά) ή / και τα πολιτικά συμφέροντα συγκεκριμένων κοινωνικών ομάδων. Από την άλλη πλευρά, η Πορτογαλία και η Ιρλανδία κατάφεραν να επιβιώσουν της κρίσης γιατί κατά την άποψη μας είχαν καλύτερο επίπεδο ανοικτών θεσμών (πολιτικών και οικονομικών). Δεν μπορούμε να μετρήσουμε άμεσα το επίπεδο των θεσμών στις παραπάνω χώρες και να το συγκρίνουμε με το αντίστοιχο της Αργεντινής και της Ελλάδας. Θεωρούμε όμως ότι ο δείκτης Ease of Doing Business της Παγκόσμιας Τράπεζας μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως μια ικανοποιητική προσέγγιση. Δείχνει πόσο ανοιχτή είναι μια οικονομία στον εγχώριο και στο διεθνές

¹ Η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας αφορά κυρίως την περίπτωση της Πορτογαλίας. Η Ιρλανδία στις περισσότερες κατατάξεις ανταγωνιστικότητας κατατάσσεται εδώ και πολλά χρόνια στις πρώτες θέσεις.

² Για μια συνοπτική περιγραφή της κρίσης στην Αργεντινή βλέπε:

http://assets.opencrs.com/rpts/R41029_20100924.pdf

³ Οι D. Acemoglu & J. A. Robinson στη μελέτη τους που κυκλοφόρησε το 2012 (Acemoglu, D., & J. A. Robinson (2012), Why Nations Fail – The Origins of Power, Prosperity and Poverty, Crown Publishers, New York) χρησιμοποιώντας ένα δείγμα κρατών, αυτοκρατοριών αλλά και μικρότερων κοινωνικών δομών δείχνουν ότι η βιώσιμη ανάπτυξη δεν εξαρτάται από γεωγραφικούς, πολιτισμικούς, άλλους παράγοντες (πχ γνώση) αλλά από την δημιουργία ανοικτών οικονομικών και πολιτικών θεσμών (inclusive institutions) που λειτουργούν προς όφελος του κοινωνικού συνόλου και όχι για να εξυπηρετούν τα οικονομικά (μονοπωλιακά ή ολιγοπωλιακά) ή / και τα πολιτικά συμφέροντα συγκεκριμένων κοινωνικών ομάδων. Βασικές προϋποθέσεις για τη δημιουργία και την διατήρηση θεσμών αυτού του είδους αποτελούν η ύπαρξη επαρκούς ανταγωνισμού στην οικονομία και η έννοια της δημιουργικής καταστροφής. Για περισσότερες πληροφορίες βλέπε και: http://www.lse.ac.uk/FA18F9BD-DEF3-4AA7-A16B-C5EF93DDD98F/FinalDownload/DownloadId-2EDF48788E1185728301C46E3EE12096/FA18F9BD-DEF3-4AA7-A16B-C5EF93DDD98F/assets/richmedia/channels/publiclecturesandevents/slide/s/20110608_1830_why_nations_fail_sl.pdf

ανταγωνισμό, περιβάλλον στο οποίο δύσκολα θα μπορούσαν να επιβιώσουν κοινωνικές ομάδες προωθώντας τα δικά τους οικονομικά και κοινωνικά συμφέροντα εις βάρος του συμφέροντος του κοινωνικού συνόλου, ιδιαίτερα σε μια μικρή ανοικτή οικονομία⁴. Υπό μία έννοια, δείχνει την κρίσιμη εκείνη μάζα μεταρρυθμίσεων που απαιτείται για την ενίσχυση του ανταγωνισμού σε μια οικονομία και συνεπώς της δημιουργίας μιας εκ των βασικών προϋποθέσεων που θα θέσουν την χώρα σε ένα μονοπάτι δημιουργίας ανοικτών θεσμών. Σύμφωνα με τα στοιχεία του Doing Business 2014 λοιπόν, η Ιρλανδία, η Πορτογαλία, η Ελλάδα και η Αργεντινή κατατάσσονται στην 15^η, 31^η, 72^η και 126^η αντίστοιχα μεταξύ 185 χωρών⁵. Προφανώς η Αργεντινή δεν μπορεί να αποτελέσει παράδειγμα προς μίμηση. Αντίθετα τόσο η Ιρλανδία όσο και η Πορτογαλία με την οποία η οικονομία μας μοιράζεται περισσότερα κοινά χαρακτηριστικά δείχνουν ότι η μεταρρυθμιστική προσπάθεια είναι μονόδρομος για την Ελλάδα από εδώ και μπρός. Σημειώστε ότι ο μέσος όρος της κατάταξης των χωρών του ΟΟΣΑ είναι η 29^η θέση και η Ελλάδα είναι ακόμη στην 72^η θέση.

Η κρίσιμη ερώτηση που προκύπτει εδώ είναι πως μπορεί να εξασφαλιστεί η κίνηση προς την κατεύθυνση της Πορτογαλίας και της Ιρλανδίας και όχι η οπισθοδρόμηση προ της κατεύθυνση της Αργεντινής. Με τον κίνδυνο να γίνουμε γραφικοί θα επαναλάβουμε για μια ακόμη φορά πως η απάντηση είναι απλή αλλά συνάμα δύσκολη στην εφαρμογή. Μόνο με τη συνέχιση της μεταρρυθμιστικής προσπάθειας θα μπορέσουμε μεσοπρόθεσμα να δομήσουμε μια οικονομία με βιώσιμους θεσμούς που όχι μόνο επιβιώνουν αλλά συμβάλλουν και στην καταπολέμηση των κρίσεων προς όφελος του ευρύτερου κοινωνικού συνόλου. Ο Πίνακας 1 παραπάνω δείχνει τους κλάδους που θα αναδειχθούν τα επόμενα χρόνια και θα επιτρέψουν στην ελληνική οικονομία να ανακάμψει και στο ΑΕΠ να επανακτήσει τα επίπεδα του 2008. Αν και σημαντική, η καταγραφή των κλάδων κατέχει δευτερεύων ρόλο. Το βασικό σημείο ενδιαφέροντος πρέπει να εστιαστεί στους πυλώνες στους οποίους αυτό θα πρέπει να στηριχτεί. Αυτοί,

σύμφωνα με την πρόσφατη ομιλία του Πρωθυπουργού περιλαμβάνουν:

1. Την συνέχιση των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων.
2. Την εξασφάλιση της ρευστότητας της οικονομίας.
3. Την μείωση του κόστους παραγωγής σε συγκεκριμένους κλάδους.
4. Τη μείωση της φορολογίας.
5. Τη μείωση της ανεργίας.

Η πρόσφατη μελέτη IOBE-BCG δείχνει το δρόμο σχετικά με τις αναγκαίες μεταρρυθμιστικές παρεμβάσεις

Οι πυλώνες που παρουσιάστηκαν παραπάνω μπορεί να φαίνονται γενικόλογοι αλλά ήδη έχει πραγματοποιηθεί σημαντική δουλειά βάσης τόσο ως αποτέλεσμα των αναθεωρήσεων του 1^{ου} και κυρίως του 2^{ου} Προγράμματος Σταθεροποίησης της Ελληνικής Οικονομίας (2ΠΣΕΟ) αλλά και από άλλους φορείς. Κρίσιμη θεωρούμε την πρόσφατη ανάλυση του IOBE-BCG⁶ σχετικά με το ρόλο των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων στην αναβάθμιση των προοπτικών της ελληνικής οικονομίας. Εκεί περιγράφονται μια σειρά από συγκεκριμένες μεταρρυθμιστικές παρεμβάσεις που εξειδικεύουν τους πέντε πυλώνες στους οποίους θα στηριχτεί το νέο ελληνικό αναπτυξιακό πρότυπο. Οι παρεμβάσεις αυτές θα επιτρέψουν:

1. Την ταχύτερη και αποτελεσματικότερη απονομή δικαιοσύνης.
2. Τη δημιουργία ενός σταθερού και προβλέψιμου φορολογικού πλαισίου
3. Την εξασφάλιση της βιωσιμότητας του ασφαλιστικού συστήματος
4. Την καταπολέμηση της νεανικής ανεργίας.
5. Την ποιοτική αναβάθμιση του εκπαιδευτικού συστήματος μέσω της συνεχούς αξιολόγησης.
6. Την προώθηση της έρευνας και της εμπορικής αξιοποίησης των καινοτομιών
7. Την πάταξη της γραφειοκρατίας, της διαφθοράς και της πολυνομίας
8. Την επιτάχυνση των διαδικασιών δημοσίων προμηθειών και την ενίσχυση της διαφάνειας στις σχετικές συμβάσεις.
9. Την ενίσχυση της διεθνοποίησης της ελληνικής οικονομίας.

Όσον αφορά την εφαρμογή των συγκεκριμένων δράσεων θεωρούμε ότι μέσα στο επόμενο χρονικό διάστημα – μετά τις εκλογές – οι κυβερνήσεις πρέπει να παρουσιάσει συγκεκριμένα αποτελέσματα. Ας μην ξεχνάμε άλλωστε ότι η καταβολή των

⁴ Ο συγκεκριμένος δείκτης κατάταξης χρησιμοποιείται ως μια προσέγγιση. Δεν μπορεί να συγκριθεί άμεσα με τα αποτελέσματα της ανάλυσης των Acemoglu & Robinson (2012) αφού οι τελευταίοι θέτουν και μια σειρά από επιμέρους παράγοντες όπως η εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων ενδογενώς και όχι η επιβολή τους από εξωτερικούς φορείς (βλέπε ΔΝΤ) ενώ οι θεσμοί που εξετάζουν μεταβάλλονται σε χρονικούς ορίζοντες μεγαλύτερους των 50 ετών. Θα μπορούσαμε να θεωρήσουμε τις μεταρρυθμίσεις που απαιτούνται σύμφωνα με το δείκτη Doing Business ως εκείνη την κρίσιμη μάζα μεταρρυθμίσεων που με ορισμένες προϋποθέσεις θα μπορούσε να οδηγήσει στην αναβάθμιση των πολιτικών και οικονομικών θεσμών μιας οικονομίας. Βλέπε και υποσημείωση 2 παραπάνω.

⁵ Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον δείκτη Doing Business 2014 βλέπε: <http://www.doingbusiness.org/rankings> ενώ για τις επιδόσεις της ελληνικής οικονομίας βλέπε και 7 ΗΜΕΡΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ (30/10/2013):

http://www.eurobank.gr/Uploads/Reports/7HMERES_OIKONOMIA_30102013v.pdf

⁶ Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη συγκεκριμένη μελέτη των IOBE- BCG, βλέπε: http://www.iobe.gr/press_dtl.asp?EID=38

δόσεων που έχουν προγραμματιστεί για το τέλος Μαΐου και το τέλος Ιουνίου 2014 απαιτεί την ολοκλήρωση συγκεκριμένων προαπαιτούμενων μεταρρυθμίσεων. Άλλωστε το φθινόπωρο πλησιάζει και μαζί με αυτό και η αναμενόμενη διαπραγμάτευση για τα μέτρα ελάφρυνσης του χρέους. Η συνέχιση της εφαρμογής του προγράμματος διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων μπορεί να αποτελέσει ένα σημαντικό εργαλείο – επιπρόσθετο αυτού της επίτευξης πρωτογενούς πλεονάσματος το 2013 και της διατηρησιμότητας/αύξησης του για τα επόμενα χρόνια – για τις επερχόμενες διαπραγματεύσεις για τα μέτρα ελάφρυνσης του χρέους.

Τέλος, θεωρούμε ως ένα επιπλέον ενθαρρυντικό στοιχείο την δέσμευση από πλευράς των ελληνικών αρχών ότι θα αναλάβουν εξολοκλήρου την ευθύνη εφαρμογής του νέου αναπτυξιακού προτύπου. Κάτι τέτοιο συμβαδίζει τόσο με τα αποτελέσματα της μελέτης των Acemoglu & Robinson (2012) όσο και με τα αποτελέσματα των αναλύσεων του ΔΝΤ περί της θετικής σχέσης μεταξύ της ανάληψης της ιδιοκτησίας (ownership)⁷ των μεταρρυθμιστικών προγραμμάτων από τις αρμόδιες εγχώριες αρχές στις χώρες που έχει παράσχει βοήθεια και της επιτυχίας του προγράμματος. Βέβαια εξακολουθούμε να πιστεύουμε πως η επιτήρηση της εφαρμογής των μεταρρυθμίσεων από την τρόικα ή τουλάχιστον η συμβουλευτική της παρουσία (π.χ. στο πλαίσιο της παροχής τεχνικής βοήθειας από την Task Force) είναι επίσης αναγκαίο να συνεχιστεί ως ασφαλιστική δικλείδα⁸.

⁷ Ως ιδιοκτησία του προγράμματος ορίζουμε την ανάληψη της ουσιαστικής ευθύνης από τις αρχές της χώρας που είναι υποχρεωμένη να εφαρμόσει ένα πρόγραμμα σταθεροποίησης. Η εμπειρία του ΔΝΤ έχει δείξει ότι χώρες που ανέλαβαν την ιδιοκτησία του προγράμματος τους είχαν περισσότερες πιθανότητες επιτυχίας από χώρες που δεν ανέλαβαν την ιδιοκτησία. Βλέπε:

<http://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2002/wp0272.pdf>

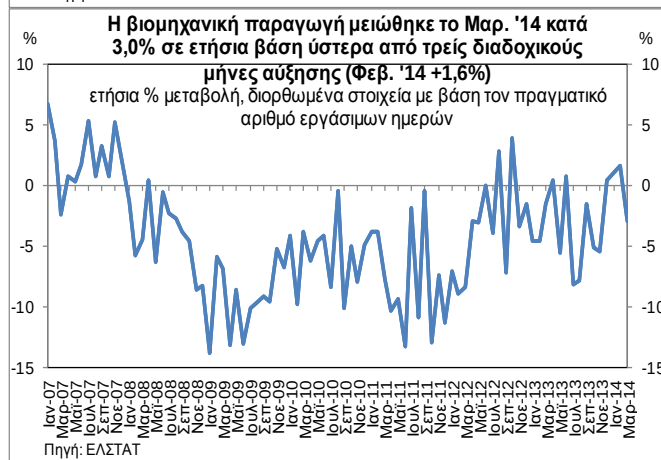
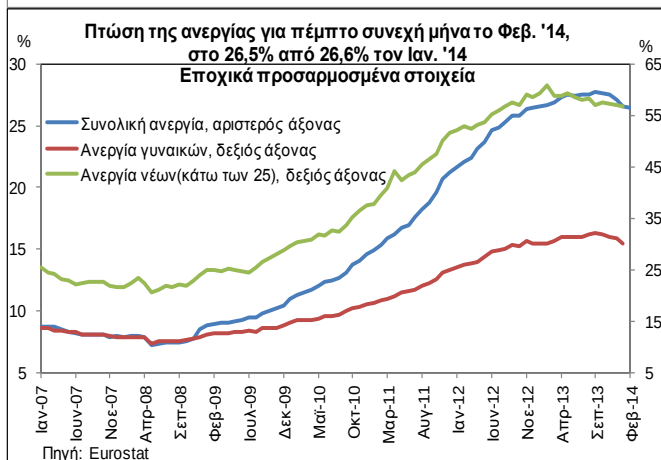
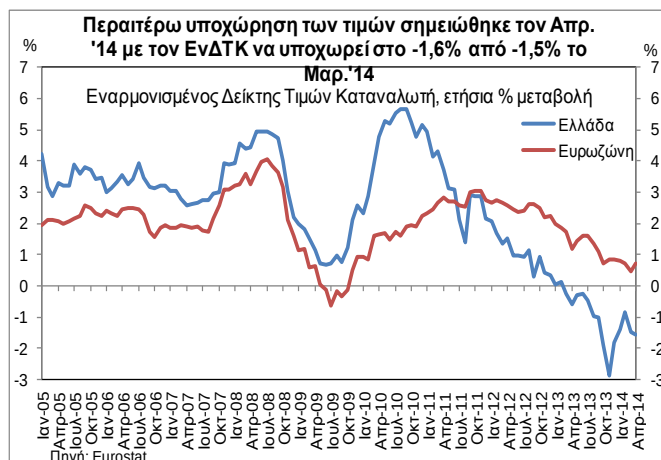
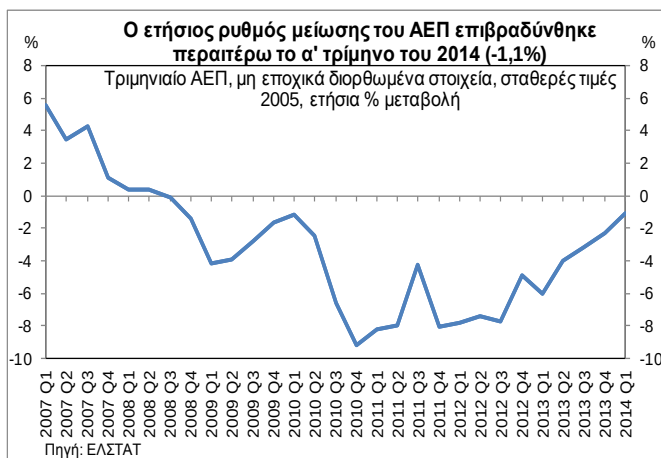
<http://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2007/wp07231.pdf>

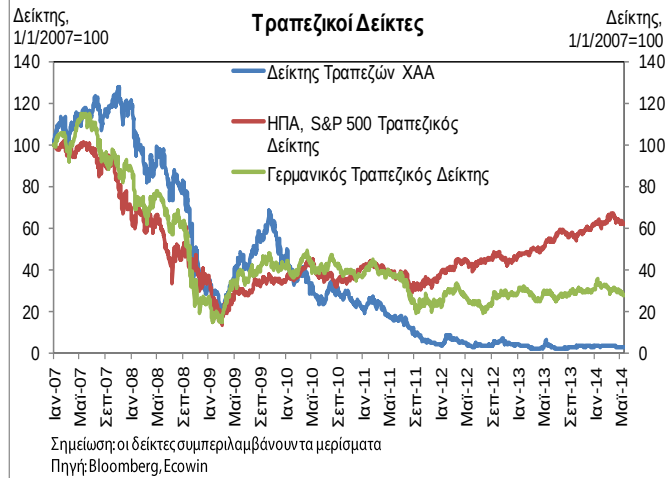
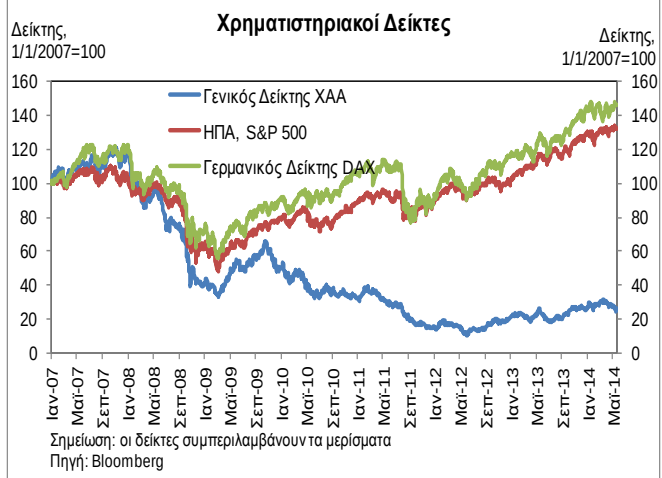
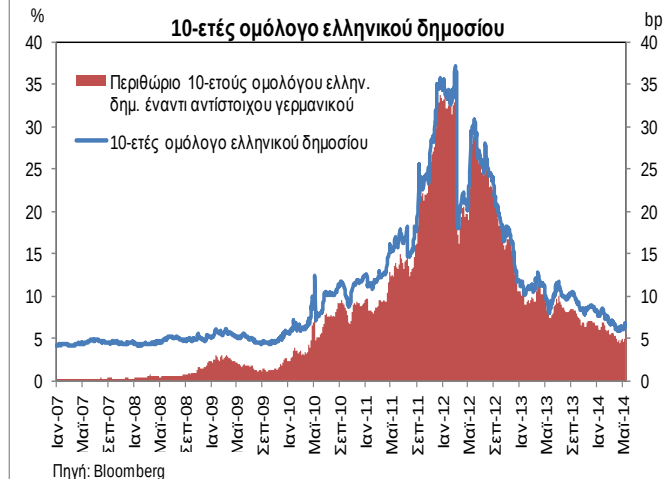
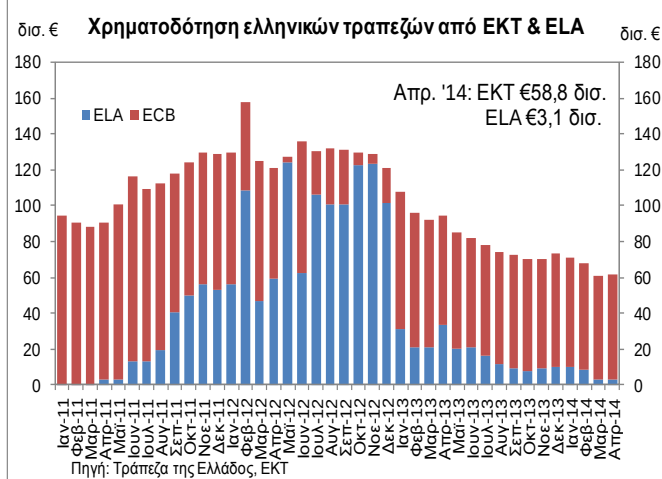
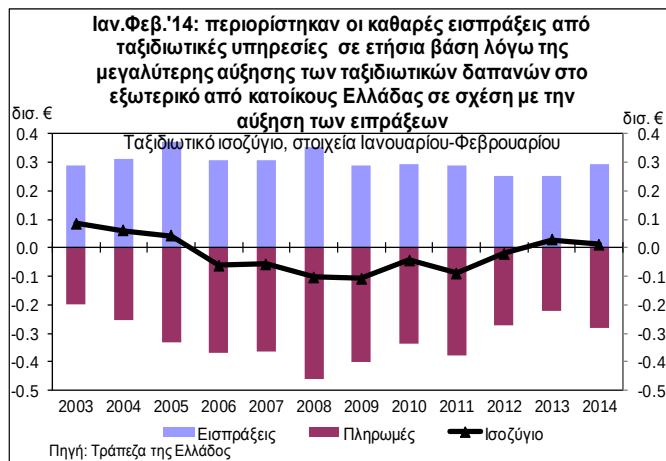
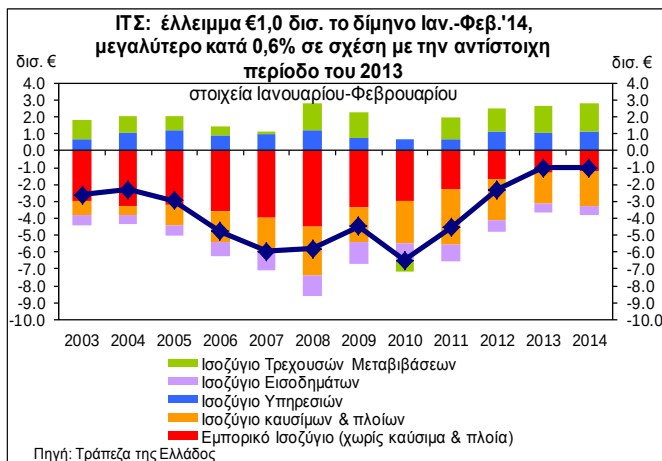
⁸ Ας μην ξεχνάμε ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην ανακοίνωση της μετά το Eurogroup που επισφράγισε την συμφωνία για την πρόσφατη ολοκλήρωση του 2ΠΣΕΟ ενθάρρυνε την συνέχιση της παροχής τεχνικής βοήθειας από την Task Force και για τα επόμενα χρόνια. Για την ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής βλέπε:

http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-14-202_en.htm

<http://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2014/html/pr140319.el.html>

Ανασκόπηση Βασικών Στατιστικών Δεικτών

Πίνακας Π1: Βασικοί Δείκτες Ελληνικής Οικονομίας

Τελευταία Περίοδος 2013-14

Ετήσια Στοιχεία

	Τελευταία Τιμή	Τιμή Αντίστοιχης περιόδου 2013/14	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007
Μακροοικονομικοί Δείκτες									
Ρυθμός μεγέθυνσης ΑΕΠ (% ετ.μετ.)*	-1.1 (Q1 14)	-6.0 (Q1 13)	-3.9	-7.0	-7.1	-4.9	-3.1	-0.2	3.5
Δημοσιονομικό Έλλειμμα (% ΑΕΠ, εκτίμηση για το 2014)**	-2.9 (14)	-	-3.2	-6.4	-9.8	-11.1	-15.8	-9.9	-6.8
Δημόσιο Χρέος (% ΑΕΠ, εκτίμηση για το 2013-14)	177.2 (14)	-	175.0	157.2	170.3	148.3	129.7	112.9	107.2
ΔΤΚ (% ετ.μετ.)	-1.3 (04/14)	-0.6 (04/13)	-0.9	1.5	3.3	4.7	1.2	4.2	2.9
ΔΤΚ με σταθερούς φόρους (% ετ.μετ.)	-0.7 (04/14)	-1.3 (04/13)	-1.0	0.1	1.3	1.4	1.1	4.2	2.9
Ανεργία (% εργατ. Δυναμικού, τελευταία τιμή, τελευταία τιμή περιόδου)	26.5(02/14)	26.7 (02/13)	27.1	26.4	213.0	14.6	10.5	8.5	8.0
Δείκτης Οικονομικού κλίματος (τελευταία τιμή, μέση τιμή περιόδου)	95.4 (04/14)	89.5 (04/13)	90.8	80.3	81.0	82.3	82.3	99.2	109.2
Δείκτες Ανταγωνιστικότητας									
Πραγματικός Εναρμονισμένος Δείκτης Ανταγωνιστικότητας με βάση τον ΔΤΚ (% ετ.μετ.)	-1.3 (Q4 13)	-3.8 (Q4 12)	-1.3	-3.8	-0.5	-1.7	3.4	0.3	1.5
Μοναδιαίο Κόστος Εργασίας (% ετ.μετ.)	-4.7 (Q4 13)	-6.7 (Q4 12)	-6.9	-5.2	-1.7	0.2	6.0	5.2	2.6
Μέσο Κόστος Εργασίας (% ετ.μετ.)	-7.4 (Q1 13)	-11.1 (Q1 12)	-	-12.3	-6.0	-2.7	5.3	2.4	3.4
Καταναλωτικοί Δείκτες									
Ιδιωτική Κατανάλωση σε σταθερές τιμές	-0.2 (Q4 13)	-9.6 (Q4 12)	-6.0	-9.3	-7.7	-6.2	-1.6	4.3	3.6
Δείκτης όγκου στο λιαν. Εμπόριο (% ετ.μετ.)	0.6 (02/14)	-14.1 (02/13)	-8.1	-12.2	-10.2	-6.2	-11.4	1.3	2.2
Νέα επιβατικά αυτοκίνητα (% ετ. σωρ. μετ.)	13.2 (04/14)	-9.8 (04/13)	0.4	-40.1	-31.0	-35.6	-17.8	-4.5	4.5
Καταναλωτική εμπιστοσύνη (τελευταία τιμή, μέση τιμή περιόδου)	-55.0 (04/14)	-71.8 (04/13)	-69.3	-74.8	-74.1	-63.4	-45.7	-46.0	-28.5
Επιχειρηματικές προσδοκίες στο λιανικό εμπόριο (τελευταία τιμή, μέση τιμή περιόδου)	-9.7 (04/14)	-26.7 (04/13)	-22.6	-36.1	-35.4	-33.7	-15.4	14.2	34.2
Δείκτες Βιομηχανικής Δραστηριότητας									
Βιομηχανική παραγωγή (% ετ.μετ.)	-3.0 (03/14)	-1.5 (03/13)	-3.6	-3.3	-7.8	-5.9	-6.8	-8.2	2.0
Βαθμός χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού στη βιομηχανία (τελευταία τιμή, μέση τιμή περιόδου)	64.7 (02/14)	64.0 (02/13)	65.9	64.30	67.4	68.6	70.5	75.9	77.0
Επιχειρηματικές προσδοκίες (τελευταία τιμή, μέση τιμή περιόδου)	-8.9 (04/14)	-11.1 (04/13)	-10.2	-21.5	-20.6	-22.5	-28.4	-5.9	5.2
Δείκτης υπεύθυνων προμηθειών (PMI) (τελευταία τιμή, μέση τιμή περιόδου)	51.1 (04/14)	45.0 (04/13)	46.0	41.2	43.6	43.8	45.4	50.4	53.8
Δείκτες Κατασκευαστικού Κλάδου & Επενδύσεων									
Ακαθ. σχηματισμός παγίου κεφαλαίου σε σταθερές τιμές (% ετ.μετ.)	-15.3 (Q4 13)	-10.3 (Q4 12)	-12.8	-19.2	-19.6	-15.0	-13.7	-14.3	22.8
Κατασκευή κατοικιών σε σταθερές τιμές (% ετ.μετ.)	-40.4 (Q4 13)	-35.7 (Q4 12)	-37.8	-32.9	-18.0	-21.6	-20.7	-33.6	25.6
Άλλες κατασκευές σε σταθερές τιμές (% ετ.μετ.)	5.4 (Q4 13)	-6.7 (Q4 12)	3.2	-7.9	-25.1	-15.7	1.6	19.5	4.3
Ιδιωτική οικοδομική δραστηριότητα (άδειες, όγκος) (% ετ.μετ., σωρ. μετ.)	-43.8 (12/13)	-32.5 (12/12)	-25.6	-30.6	-37.1	-24.1	-26.8	-17.3	-5.0
Δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις κατασκευές (τελευταία τιμή, μέση τιμή περιόδου)	-19.9 (04/14)	-39.4 (04/13)	-37.5	-58.3	-68.3	-55.4	-39.5	-9.6	-9.2
Ισοζύγιο Πληρωμών (Τράπεζα της Ελλάδος)									
Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών (δισ. € ετ. σωρ.)	-1.0 (02/14)	-1.0 (02/13)	1.4	-4.6	-20.6	-22.5	-25.8	-34.8	-32.6
Εσοδα ταξιδιωτικού Ισοζυγίου (% ετ. σωρ. μετ.)	17.2 (02/14)	0.0 (02/13)	14.9	-0.6	9.3	-7.6	-10.6	2.8	-0.3
Εσοδα Ισοζυγίου Μεταφορών (% ετ. σωρ. μετ.)	5.6 (02/14)	-11.9 (02/13)	-9.0	-5.7	-8.6	13.8	-29.4	13.3	18.3
Ακαθ. Εξωτερικό Χρέος (% ΑΕΠ)	225.3 (Q4 13)	225.6 (Q4 12)	225.3	225.6	179.4	185.3	184.6	163.6	142.9
Εισαγωγές Εξαγωγές χωρίς πετρελαιοειδή (ΕΛΣΤΑΤ) ***									
Εξαγωγές Αγαθών (% ετ. σωρ. μετ.)	-4.7 (03/14)	-1.3 (03/13)	-2.2	0.9	16.3	8.3	-15.1	1.0	6.3
Εξαγωγές Αγαθών προς ΕΕ (% ετ. σωρ. μετ.)	-4.3 (03/14)	1.6(03/13)	-1.1	-3.6	14.1	8.4	-17.3	-5.5	25.1
Εξαγωγές Αγαθών προς χώρες εκτός ΕΕ (% ετ. σωρ. μετ.)	-7.3 (03/14)	-6.7 (03/13)	-8.2	10.6	15.6	7.9	-10.7	17.5	-23.1
Εισαγωγές Αγαθών (% ετ. σωρ. μετ.)	10.5 (03/14)	-8.2 (03/13)	-1.4	-7.6	-7.5	-12.2	-15.7	0.0	15.9
Εισαγωγές Αγαθών από ΕΕ (% ετ. σωρ. μετ.)	0.9 (03/14)	-4.8 (03/13)	-3.0	-9.5	-2.6	-13.8	-17.2	-0.3	17.1
Εισαγωγές Αγαθών από χώρες εκτός ΕΕ (% ετ. σωρ. μετ.)	15.1 (03/14)	-17.9 (03/13)	-10.7	-0.1	-20.8	-8.4	-12.5	0.6	13.5
Χρηματοδότηση του Εγχώριου Ιδιωτικού Τομέα από τα Εγχώρια ΝΧΙ									
Ιδιωτικός Τομέας (% ετ. μετ.)	-4.1 (03/14)	-3.5 (03/13)	-3.9	-4.0	-3.1	0.0	4.1	15.9	21.5
Επιχειρήσεις (% ετ. μετ.)	-5.3 (03/14)	-3.6 (03/13)	-4.9	-4.4	-2.0	1.1	5.1	18.9	20.8
Νοικοκυριά (% ετ. μετ.)	-3.4 (03/14)	-3.6 (03/13)	-3.5	-3.8	-3.9	-1.2	3.0	12.6	22.2
Στεγαστικά Δάνεια (% ετ. μετ.)	-3.4 (03/14)	-3.2 (03/13)	-3.3	-3.4	-2.9	-0.3	3.7	11.2	21.5
Καταναλωτική Πίστη (% ετ. μετ.)	-3.4 (03/14)	-5.3 (03/13)	-3.9	-5.1	-6.4	-4.2	1.8	16.0	22.4
Μη-Εξυπηρετούμενα Δάνεια (NPLs) (% των συνολικών ακαθάριστων δανείων)	31.2 (Q3 2013)	22.5 (Q3 2012)		24.5	16.0	10.4	7.7	5.0	4.5
Συνολική Χρηματοδότηση του Εγχώριου Ιδιωτικού Τομέα (% ΑΕΠ) ****									
Συνολική Χρηματοδότηση Επιχειρήσεων & Νοικοκυριών	111.5 (03/14)	115.5 (03/13)	109.8	110.3	113.0	109.9	110.6	112.1	99.8
Νοικοκυριά	55.3 (03/14)	56.3 (03/13)	54.2	54.9	54.8	53.8	53.0	52.6	48.2
Χρηματιστηριακοί Δείκτες*****									
Γενικός Δείκτης ΧΑΑ (τελευταία τιμή, τελευταία τιμή έτους για 2007-2012)	1369.6	-	1162.7	907.9	680.4	1413.9	2196.2	1786.5	5178.8
Δείκτης FTSE/ASE 20 (τελευταία τιμή, τελευταία τιμή έτους για 2007-2012)	442.4	-	384.8	309.7	264.9	663.1	1125.4	932.5	2752.5
Δείκτης Τραπεζών ΧΑΑ (τελευταία τιμή, τελευταία τιμή έτους για 2007-2012)	204.9	-	179.9	226.3	262.9	1251.0	2661.7	1899.4	7296.4
Δείκτης Baltic Dry (τελευταία τιμή, τελευταία τιμή έτους για 2007-2012)	1518.0	-	2277.0	699.0	1738.0	1773.0	3005.0	774.0	9143.0
Περιθώρια Αποδόσεων Ομολόγων έναντι αντίστοιχων τίτλων του Γερμανικού Δημοσίου									
Περιθώριο 10-ετούς ομολόγου (τελευταία τιμή, τελευταία τιμή έτους για 2007-2012)	526.1	-	649.0	1058.4	3313.4	950.9	238.7	227.4	32.2
Περιθώριο 5-ετούς ομολόγου (τελευταία τιμή, τελευταία τιμή έτους για 2007-2012)	-	-	-	5163.1	1163.1	254.2	264.3	21.2	-
Περιθώριο 2-ετούς ομολόγου (τελευταία τιμή, τελευταία τιμή έτους για 2007-2012)	-	-	-	13408.3	1134.4	211.9	240.1	26.8	-
Περιθώριο 5-ετούς CDS (τελευταία τιμή, τελευταία τιμή έτους για 2007-2012)	-	-	-	10231.4	1037.3	282.8	238.0	-	-
Έντοκα Γραμμάτια Ελληνικού Δημοσίου (ΕΓΕΑ)									
Μέσο επιτόκιο ΕΓΕΑ 26 εβδομάδων (% τελευταία δημοπρασία, τελευταία δημοπρασία έτους)	3.70 06/5/2014)	-	4.38	4.38	4.95	4.82	0.35	5.09	4.18
Μέσο επιτόκιο ΕΓΕΑ 13 εβδομάδων (% τελευταία δημοπρασία, τελευταία δημοπρασία έτους)	2.13(13/5/2014)	-	4.68	4.68	4.68	4.10	0.59	4.46	4.14
Αξιολόγηση Πιστοληπτικής Ικανότητας Ελληνικού Δημοσίου									
	παρόν	τέλος '12	PSI (Μάρτιος '12)			τέλος '09		τέλος '08	
S&P	B- (21/03/14)	B-	SD			BBB+		A	
Moodys	Caa3 (29/11/13)	C	C			A2		A1	
Fitch	B- (02/12/13)	CCC	CCC			BBB+		A	

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή, ΟΔΔΧΗ, Τράπεζα της Ελλάδος, ECOWIN, AMECO, Bloomberg, Διεύθυνση Οικονομικών Μελετών και Προβλέψεων της Eurobank

* Μη-εποχικά διορθωμένα στοιχεία. Δεν υπάρχουν διαθέσιμα εποχικά διορθωμένα στοιχεία. Οι ρυθμοί μεταβολής του ΑΕΠ για την περίοδο 2007-2010 συμπεριλαμβάνουν την σχετική αναθεώρηση της ΕΛ.ΣΤΑΤ.

** Σε όρους του 2ου Προγράμματος Σταθεροποίησης της Ελληνικής Οικονομίας

*** Τα στοιχεία εισαγωγών-εξαγωγών της ΕΛ.ΣΤΑΤ υπόκεινται σε συχνές αναθεωρήσεις.

**** Για το ΑΕΠ του 2014 σε τιμές αγοράς χρησιμοποιήθηκε η εκτίμηση της Eurobank Research (€ 181,4 δισ.). Για την περίοδο 2007-2013 χρησιμοποιήθηκαν οι αντίστοιχες τιμές της ΕΛ.ΣΤΑΤ.

***** Οι τιμές των μετοχικών δεκτών, των ομολόγων και του BDI έληφθησαν στις

20/5/2014

† Σύμφωνα με το Πρόγραμμα Συμμετοχής του Ιδιωτικού Τομέα στην Ανταλλαγή Ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου (PSI) η ανταλλαγή των παλαιών ομολόγων με τα νέα έγινε στις 12/03/2012.

Ομάδα Οικονομικών Μελετών

Επιμελητής, καθηγητής Γκίκας Χαρδούβελης
Οικονομικός Σύμβουλος Eurobank & Επικεφαλής Οικονομικών
Ερευνών

Διεύθυνση Οικονομικών Μελετών & Προβλέψεων

Τάσος Αναστασάτος: Ανώτερος Οικονομολόγος
Ιωάννης Γκιώνης: Ερευνητής Οικονομολόγος
Στυλιανός Γώγος: Οικονομικός Αναλυτής
Βασίλης Ζάρκος: Οικονομικός Αναλυτής
Όλγα Κοσμά: Οικονομικός Αναλυτής
Μαρία Πρανδέκα: Οικονομικός Αναλυτής
Θεόδωρος Σταματίου: Ερευνητής Οικονομολόγος

Eurobank Εργασίας Α.Ε., Λ.Αμαλίας 20 & Σουρή 5, 10557 Αθήνα, τηλ +30.210.3337365, fax: +30.210.333.7687, e-mail: Research@eurobank.gr

Eurobank Οικονομικές Μελέτες

Περισσότερες εκδόσεις μας διαθέσιμες στο
<http://www.eurobank.gr/research>

- **New Europe**: Μηνιαίο δελτίο αναφορικά με τις κύριες μακροοικονομικές εξελίξεις στις αγορές της Νέας Ευρώπης
- **Οικονομία & Αγορές**: Μηνιαία επιθεώρηση ανάλυσης και έρευνας θεμάτων που σχετίζονται με την ελληνική και τη διεθνή οικονομία
- **Global Economic & Market Outlook**: Τριμηνιαίο δελτίο αναφορικά με τις κύριες εξελίξεις στην παγκόσμια αγορά και τις προοπτικές τους

Εγγραφείτε ηλεκτρονικά στο: <http://www.eurobank.gr/research>
Ακολουθήστε μας στο twitter: http://twitter.com/Eurobank_Group

